

Shar pei –palaveri 15.9.2015

SSKY Mari Jänisniemi-Honkala

Suomen shar pei harrastajat Hanna Kärki, pj,
kasvattaja, jalostustoimikunnan jäsen Merja Sorsa.

JTT Kirsi Sainio, pj
Juha Kallio
Anu Lappalainen
Nina Menna
Maaret Tapio

Toimisto Katariina Mäki
Päivi Rantasalo

Tausta

Eviran lausunto shar pein ihopoimujen kiinnittämisestä haavanitajalla

JTT:n päätös 16.6.2015 (6/2015):

Toimikunta merkitsee lausunnon tiedoksi ja antaa asian tiedoksi rodun rotujärjestö Suomen Seurakoirayhdistykselle ja Suomen Shar Pei Harrastajat ry:lle.

Lausunto viedään tiedoksi myös Kennelliiton silmäsairaustyöryhmälle.

Toimikunta toteaa kantanaan, että silmäluomien ongelmiin liittyy aina tarve eläinlääkärin tutkimukseen, ja päätöksen ihopoimujen ompelemisesta tai nitomisesta tulee aina olla eläinlääkärin arvioon perustuva. Luomien nitominen on häntien ja korvien työstämiseen verrattavissa oleva kirurginen toimenpide. Kun pentu joudutaan operoimaan, kyse on liioitellusta piirteestä, jonka takia yksilö ei ole kelvollinen jalostukseen (Kennelliiton yleinen jalostuksen tavoiteohjelma kohta 3.4.1). Tällöin pentu tulee siirtää EJ-rekisteriin.

Ruotsissa on käynnissä shar pein terveysohjelma, ja Ruotsin Kennelliitto on ottanut rodun jalostuksen omiin käsiinsä.

Toimikunta on huolissaan rodun tilanteesta. Eviran lausunnonkin perusteella kyseessä on jalostuksellinen ongelma, jossa tulisi soveltaa käytäntöön eläinsuojelulain 8. pykälää.

Shar pein ongelmien takana oleva mutaatio (lainaus Katariina Mäen laatimasta artikkelista)

Ruotsalais-yhdysvaltalainen tutkimusryhmä on julkaissut tutkimustuloksia sharpein ihon paksuuntumisen ja poimuuntumisen sekä sharpeikuumeen (familial shar-pei fever, FSF) yhteisestä geneettisestä taustasta. Kumpaakin aiheuttaa sama, hyaluronihappoa syntetisoivan geenin (HAS2) säätelyalueella tapahtunut mutaatio. Kyseessä on hyaluronihapon ylituotantoa aiheuttava, tietyn DNA-alueen kahdentuma, jota ei esiinny muilla roduilla kuin sharpeilla. Kahdentumien lukumäärä vaihtelee yksilöiden välillä: mitä useampi kahdentuma, sitä enemmän HAS2-geeni tuottaa hyaluronihappoa, mikä johtaa sekä ryppyjen lisääntymiseen että sharpeikuumeriskin kasvuun.

Paksua, poimuttunutta ihoa on aiemmin suosittu sharpein jalostuksessa. Poimut johtuvat hyaluronihapon ylenmääräisestä kertymisestä ihoon. Hyaluronihappo voi aiheuttaa tulehdusta, koska se on rakenteeltaan samanlainen kuin taudinaiheuttajien pintamolekyylit ja voi siksi saada aikaan immuunipuolustuksen varoitussignaaleja. Immuunipuolustus tunnistaa hyaluronihapon taudinaiheuttajaksi, mikä käynnistää kuumereaktion ja tulehduksen.

Perinnöllisille kuumesyndroomille on ominaista määrääjain toistuva kuume ja tulehdus, joita ei aiheuta virus tai bakteeri ja jotka eivät myöskään ole autoimmuunitaustaisia. Ihmisiltä on löydetty useita tämän ryhmän sairauksia sääteleviä kandidaattigeenejä, mutta noin 60 prosentissa tapauksista taudin synty jää

selittämättä. Sharpeikuumeeseen on kehitteillä geenitesti. Sharpeikuumeen ja ryppyjen poistaminen rodusta onnistuisi roturisteytysohjelmalla ja suosimalla jalostuksessa rodun alkuperäistä, liioittelematonta tyyppiä.

Lähde:

Olsson ym. 2011. A Novel Unstable Duplication Upstream of HAS2 Predisposes to a Breed-Defining Skin Phenotype and a Periodic Fever Syndrome in Chinese Shar-Pei Dogs. PLoS Genet 7(3): e1001332.
doi:10.1371/journal.pgen.1001332

Neuvottelussa esiin tullutta

Todettiin, että meneillään on eläinsuojelulain uudistus, rodusta on keskusteltu eläinsuojeluasiamiehen kanssa.

Ruotsissa ja Suomessa rotujärjestö johtaa sääntöjen mukaan rodun jalostusta. Ruotsissa Kennelliitto on kuitenkin ottanut shar pei –rodun jalostuksen ohjauksen käsiinsä.

Rodun ihotilanne ja liioitellut piirteet huolestuttavat jalostustieteellistä toimikuntaa. Ihomusinoosi on luokiteltavissa sairaudeksi. Piirrettä liioitellaan, vaikka se ei kuulu rodun alkuperäiseen tyyppiin. Mutaatio on shar pei syndrooman takana. Syndroomaan liittyy myös muita ongelmia. Ominaisuus on jalostettavissa. Mutaatiolle ollaan saamassa geenitesti.

Rodussa ongelmana ovat myös atopia ja allergia, jotka liittyvät osittain ihon ryppyisyyteen.

Rotuyhdistyksen edustajat katsovat, että rodun tilanne Suomessa on paranemassa. On pentueita, joissa yhtäkään pentua ei tarvitse tikata. Rodun tilannetta voitaisiin kohentaa tuomarikoulutuksen avulla. Suurin ongelma ovat maksa- ja munuaisongelmat (jotka myös liittyvät shar pei -syndroomaan). Tällä hetkellä rodun keski-ikä on nousussa.

Toimikunnan edustajat kiinnittivät huomiota siihen, että koirilla ei juuri ole virallisia silmätarkastustuloksia.

Rodun edustajien mukaan aikuisen koiran luomien status ei välttämättä korreloi pentuajan tikkaustarpeeseen. Toimikunnan edustajat totesivat, että tikatut yksilöt tulisi joka tapauksessa jättää pois jalostuksesta. Tikkausta vaativien pentueiden kasvatusta on eläinsuojelulain vastaista.

Todettiin, että rotu pitäisi säilyttää rekisteröidyn toiminnan piirissä.

Sovitut toimenpiteet:

- Viralliset silmätarkastukset vähintään jalostukseen käytetyille koirille.
- Geenitestin hyödyntäminen, kun saatavilla; konkreettiset jalostusohjeet annetaan myöhemmin.
- Fenotyyppinen valinta: tikatut pennut jätetään pois jalostuksesta
- Leikatuista luomista tallennetaan tieto
- Toteutetaan terveystarkastus
- Päivitetään JTO suosituksineen, toimitetaan Kennelliittoon esilausunnolle

Ohjelma toteutetaan vapaaehtoiselta pohjalta, rotujärjestön ja Kennelliiton seuranta.

Aikataulu:

JTO rotuyhdistyksen kevätkokoukseen -> SSKY
Seurataan silmätarkastusten tuloksia.

LIITE:

Suomen shar pei harrastajien sivuilla oleva ohjeistus

Ohjeita Kasvattajille: Pidä kirjaa toimenpiteistä

- Seuraa kuka tarvitsee luomien tikkausta.
- Vältä käyttämästä pentua jalostukseen joka tarvitsee luomien tikkausta
- Pidä kirjaa siitä kuinka monta pentua/pentuetta tarvitsee luomien tikkausta kustakin uroksesta ja nartusta. Kerro myös uroksen omistajalle.
- Poista jalostuksesta sellaiset yksilöt jonka jälkeläisiä joudutaan paljon tikkaamaan.
- Pyydä pennun ostajia ilmoittamaan jos pennulla on silmä ongelmia ja SEURAA TILANNETTA.
- Ihanteellinen tavoite : Ei ollenkaan tai vain vähän luomien tikkauksia.

Miksi Entropiasta täytyy päästä eroon

Se on kivulias. Se on kallista hoitaa. Hoitamaton Entropia voi johtaa sarveiskalvon vahingoittumiseen ja haavautumiseen sekä sokeuteen. Silmämunaan voi tulla reikä ja se voi painua kasaan.

Kuva 7

Entropia voi aiheuttaa myös käytösongelmia, aggressiivisuutta, ärtyneisyyttä, haluttomuutta leikkiä, passiivisuutta. Entropiaa sairastavat koirat istuvat usein paikoillaan silmät suljettuina. Hoitamalla silmät kuntoon voi koira muuttua käytökseltään, täysin kuin uudeksi koiraksi.

30 vuoden jälkeen hoitaessani Shar peita näen vähemmän primaarista entropiaa ja koiria joilla on vaikeita silmä ongelmia, tämä on sen ansiota että tietoisuus hoitamattomista silmänsairauksista on lisääntynyt. Olen nähnyt huomattavaa parannusta, siitä huolimatta suosittelen että kasvattajat välttäisivät käyttämästä koiria joilla on liioiteltuja poimuja ja joilla ei olisi syvällä olevia silmiä. Haluaisinkin rohkaista ihmisiä keskustelemaan rotumääritelmän tästä osasta. Me jokainen varmasti haluamme että Shar peimme näkee hyvin ilman kipua, ilman että tarvittaisiin kirurgisia toimenpiteitä tai jatkuvaa lääkitystä. Millaiset valinnat jalostuksessa saisivat meidät tähän lopputulokseen?

Linda J.M Tintle, DVM